STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 2

PROTOKOLL
2025-04-02
Handläggning i
Stockholm

Aktbilaga 59
Mål nr
Ä 2676-25

Handläggning i parternas utevaro

RÄTTEN
Tingsfiskalen Emma Hakers

PROTOKOLLFÖRARE
Tingsnotarien Emma Johansson

PARTER

Sökande
Erik af Klint, 19670425-0478
Furusundsgatan 3
115 37 Stockholm

Ombud: Advokat David Lindgren
Advokatfirma David Lindgren AB
Kungsgatan 29
111 56 Stockholm

Motparter
1. Katarina Kaila De Voto, 19700422-2605
Sibyllegatan 38
114 43 Stockholm

2. Anders Kumlander, 19481202-1972
Styrmansgatan 53
114 60 Stockholm

3. Juhani Selvani, 19880408-5358
Trön 1
646 92 Gnesta

4. Ulf Wagner, 19531023-0114
Skillebylund 5
153 91 Järna

Ombud för motparterna 1–4: Advokat Pontus Scherp och biträdande juristerna Fredric Bergqvist och Jakob Hambert
Norburg & Scherp Advokatbyrå AB
Birger Jarlsgatan 15
111 45 Stockholm

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 8307 104 20 Stockholm	Rådhuset, Scheelegatan 7	08- 561 652 40 **E-post**: stockholms.tingsratt@dom.se www.stockholmstingsratt.se		måndag – fredag 08:00–16:00

SAKEN
Entledigande av styrelseledamöter; nu fråga om interimistiskt beslut

---

Erik af Klint har, såvitt nu relevant, ansökt om *interimistiskt* entledigande av envar av styrelseledamöterna Anders Kumlander, Juhani Selvani, Katarina Kaila De Voto och Ulf Wagner (”**Ledamöterna**”) från sina respektive uppdrag att vara ledamot i styrelsen för Stiftelsen Hilma af Klints Verk, org.nr 802425-1780 (”**Stiftelsen**”) (9 kap. 6 § första stycket stiftelselagen [1994:1220] samt 26 § lagen [1996:242] om domstolsärenden, ”**ärendelagen**”).

Ledamöterna har bestritt Erik af Klints interimistiska yrkande. De har även bestritt att yrkandet kan prövas enligt 26 § ärendelagen.

Erik af Klint har, sammanfattningsvis, till stöd för ansökan, gjort gällande att Ledamöterna gjort sig skyldiga till sådan misskötsamhet som ska leda till entledigande genom att (i) fatta/vidhålla ett antal beslut som står i uppenbar strid med Stiftelsens stadgar och där beslutsfattare är/varit jäviga, samt (ii) avskärma Erik af Klint i egenskap av Stiftelsens ordförande från information om Stiftelsens verksamhet och ekonomi. Erik af Klint har gjort gällande att Stiftelsens stadgar innebär en kraftig begränsning, i vissa fall förbud, av möjligheten att såväl förevisa som försälja de verk som Stiftelsen förvaltar, vilket inte respekteras av Ledamöterna. (Se aktbil. 1).

Erik af Klint har, såvitt avser det interimistiska yrkandet, sammanfattningsvis gjort gällande att Ledamöterna (i) vid styrelsesammanträde den 15 november 2024, beslutat att delar av det verk som Stiftelsen förvaltar skulle tillåtas säljas av den internationelle galleristen David Zwirner (”**Galleristen**”) utan några som helst begränsningar, samt (ii) haft för avsikt att, vid styrelsesammanträde den 17 december 2024, besluta om ett avtal där Galleristens uppdrag inte bara skulle inkludera delar av, utan hela, verket. (Se aktbil. 1). I kompletterande yttrande, aktbil. 40, har Erik af Klint vidare gjort gällande

att Ledamöterna (iii) måste förhindras att i strid med Stiftelsens stadgar träffa nya avtal om utställning av Stiftelsens verk, samt (iv) felaktigt, vid styrelsemöte den 15 december 2023, gjort gällande att ett antal målningar av konstnären Anna Cassel skulle tillhöra stiftelsen Antroposofiska Sällskapet och inte Stiftelsen. Frågan om äganderätten till sistnämnda målningar var uppe på dagordningen inför styrelsemöte den 19 mars 2025 (vilket dock ställdes in).

Erik af Klint har anfört att det finns en överhängande risk att beslutet som togs på styrelsemötet den 15 november 2024 verkställs eftersom Ledamöterna inte backade från sitt beslut vid styrelsemöte den 29 januari 2025. Vidare befarar Erik af Klint att Ledamöterna, som är uppenbart jäviga, kommer besluta att Anna Cassels målningar, vilka enligt Erik af Klints uppfattning tillhör Stiftelsen, tillhör Antroposofiska Sällskapet och att dessa omgående kan komma att försäljas av Galleristen. Ett nytt styrelsemöte där beslut enligt ovan fattas kan komma att kallas till med kort varsel och beslutet skulle innebära en irreparabel skada för Stiftelsen. Det är av synnerlig vikt att det under den tid då domstolen handlägger ärendet föreligger beslut om sådana åtgärder som säkerställer att Ledamöterna inte kan fortsätta att missköta sina uppdrag, och enda möjligheten att säkerställa det är att interimistiskt entlediga Ledamöterna. (Se aktbil. 1, 39 och 40).

Ledamöterna, vilka beviljats anstånd med att vidare utveckla grunderna för ansökan i sin helhet, har hittills anfört att Ledamöterna inte har gjort sig skyldiga till misskötsamhet, eller, för det fall domstolen så skulle finna, sådan kvalificerad misskötsamhet som krävs för att entledigas som ledamot.

Ledamöterna har, såvitt avser det interimistiska yrkandet, sammanfattningsvis gjort gällande att bestämmelsen i 9 kap. 6 § tredje stycket stiftelselagen uttömmande reglerar i vilken utsträckning en styrelseledamot kan entledigas interimistiskt igenom vilken talerätt och behörighet att fatta sådant beslut endast tillfaller tillsynsmyndigheten. Erik af Klints interimistiska yrkande ska därför i första hand avvisas. Under alla omständigheter, för det fall domstolen skulle finna att 26 §

ärendelagen är tillämplig, saknas förutsättningar att interimistiskt entlediga Ledamöterna varför yrkandet då ska avslås.

Ledamöterna har, om domstolen finner att 26 § ärendelagen ska tillämpas, som skäl för att yrkandet ska avslås anfört, såsom det får förstås, i första hand, att (i) utformningen av det interimistiska yrkandet inte säkerställer det som ärendet gäller. En säkerhetsåtgärd måste syfta till och vara nödvändig för att säkerställa den rättsföljd som görs gällande i sak, vilket förevarande interimistiska yrkande inte syftar till. Ett slutligt beslut kommer också kunna verkställas oberoende av huruvida ett interimistiskt beslut fattas i frågan. (Se aktbil. 30). Ledamöterna har vidare anfört att det oaktat ovan (ii) inte är av synnerlig vikt att Ledamöterna entledigas interimistiskt och (iii) inte föreligger starka skäl för att Erik af Klint omedelbart ska få åtnjuta den rätt som han slutligt yrkat i ärendet. (Se aktbil. 30 och 46).

Ledamöternas uppfattning är att delar av Stiftelsens verk får säljas under vissa förutsättningar. Styrelsens beslut, såvitt nu relevant, den 15 november 2024 har inte inneburit en rätt för Galleristen att försälja verket utan begränsningar. Rätteligen har styrelsen beslutat att ingå förhandlingar med Galleristen. Innan slutligt avtal ingås krävs styrelsens godkännande. Ledamöterna instämmer därtill i Erik af Klints uppfattning att en viss utpekad del av verket inte får försäljas och Ledamöterna har inte för avsikt att fatta beslut om försäljning av den delen. (Se aktbil. 30).

Ledamöterna har vidare motsatt sig att Anna Cassels målningar tillhör Stiftelsen och anfört att Erik af Klints påstående om att dessa målningar skulle tillhöra Stiftelsen är grundlöst. Ledamöterna har inte med gott samvete kunnat göra anspråk på målningarna för Stiftelsens räkning då de i första hand rätteligen tillhör Antroposofiska Sällskapet, i andra hand Stiftelsen Kulturcentrum Järna, vilket kan utläsas av korrespondens mellan Stiftelsens grundare och grundaren av sistnämnda stiftelse tillika dåtidens ordförande för det förstnämnda sällskapet. Målningarna är inte heller antecknade i förteckningen över den egendom som skänktes till Stiftelsen i samband med dess bildande. Oaktat detta underlag har Ledamöterna förklarat sig beredda att ompröva sin ståndpunkt om

Erik af Klint presenterar tillfredställande utredning till stöd för sin uppfattning. Anledningen till att frågan om äganderätten förts upp på dagordningen inför styrelsemötet den 19 mars 2025 är att Erik af Klint själv drivit frågan. (Se aktbil. 46).

Erik af Klint har motsatt sig en tolkning av 9 kap. 6 § tredje stycket stiftelselagen i enlighet med vad Ledamöterna gjort gällande och vidhållit att 26 § ärendelagen ska tillämpas.

Efter genomgång av handlingarna meddelar tingsrätten följande

BESLUT

Erik af Klints interimistiska yrkande avslås.

Skälen för beslutet

Tillämpligheten av 26 § ärendelagen och 9 kap. 6 § tredje stycket stiftelselagen

Ärendelagen innehåller de huvudsakliga processrättsliga reglerna som ska tillämpas vid handläggning av den nu aktuella ärendetypen (se prop. 2008/09:84 s. 81f.). Av 26 § ärendelagen följer att domstolen, om det är av synnerlig vikt, får besluta om sådana åtgärder som säkerställer det som ärendet gäller för tiden intill dess att ett ärende har avgjorts. Även stiftelselagen innehåller en bestämmelse om interimistiskt beslutsfattande.

Av 2 § ärendelagen framgår, såvitt nu relevant, att en bestämmelse som avviker från ärendelagen ska tillämpas före ärendelagen. Även om detta förhållande gäller, uppkommer inte sällan frågan om avvikande bestämmelser i annan lagstiftning är avsedda att vara uttömmande, eller om ärendelagens bestämmelser kan tillämpas parallellt med särregleringen (se Fitger m.fl., Lagen om domstolsärenden, version 3D, JUNO, kommentaren till 2 §). Bedömningen får göras enligt vanliga

lagtolkningsmetoder, vilket innebär att särbestämmelsens utformning och vad som uttalats i förarbeten och i praxis får betydelse (jfr prop. 2016/17:180 s. 38f. samt se Fitger m.fl., Lagen om domstolsärenden, version 3D, JUNO, kommentaren till 2 §).

Det finns flertalet exempel på möjligheten i ärenden att fatta interimistiska beslut enligt särskilda kriterier i andra lagar, se t.ex. 18 kap. 12 § andra stycket utsökningsbalken, 18 kap. 2 § andra stycket äktenskapsbalken och 11 kap. 18 § första stycket och 23 § tredje stycket föräldrabalken. Vad som kan konstateras är att rätten alltjämt, enligt särreglerna, är behörig att fatta den typen av beslut. Bestämmelsen i 9 kap. 6 § tredje stycket stiftelselagen har emellertid en annan utformning. Av bestämmelsen framgår att (endast) tillsynsmyndigheten, *när den vid domstolen har ansökt* om entledigande av en stiftelses styrelseledamot, *också har rätt fatta interimistiskt beslut* i frågan (tingsrättens kursiveringar).

Tillsynsmyndigheten fyller en viktig funktion då det i stiftelser som regel inte finns något organ, såsom ägare eller medlemmar, som kan övervaka eller ingripa mot en styrelses förvaltning. Syftet med tillsynen av stiftelser har sin grund i att det är viktigt att trygga stiftelsernas förekomst i samhället, bl.a. för att upprätthålla tilltron till stiftelseinstitutet och därmed stimulera viljan att göra donationer (se prop. 1993/94:9 s. 48 och NJA 2019 s. 335). Lagstiftaren har bl.a. därför gett tillsynsmyndigheten behörighet att genomföra ingripanden när det behövs i en stiftelses ledning, i enlighet med stiftelselagens bestämmelser. Att en sådan rätt alls tillkommer tillsynsmyndigheten i de fall där denna är part (se t.ex. NJA 2019 s. 335) förefaller mot bakgrund därav inte anmärkningsvärt.

Tingsrätten anser emellertid inte att det kan ha varit lagstiftarens mening att 9 kap. 6 § tredje stycket stiftelselagen skulle utesluta en tillämpning av 26 § ärendelagen. En sådan tolkning skulle innebära att lagstiftaren har avsett att frånta alla andra än tillsynsmyndigheten talerätt i fråga om att interimistiskt entlediga en styrelseledamot i en stiftelse, samt därtill frånta rätten sin behörighet att besluta i sådan fråga. Mot bakgrund av frånvaron av ett sådant uttalat syfte från lagstiftaren samt ändamålet med

tillsynsmyndighetens möjlighet att ingripa mot styrelsen i stiftelser, anser tingsrätten att 9 kap. 6 § tredje stycket stiftelselagen inte ska förstås som något annat än en komplettering till 26 § ärendelagen. Bestämmelserna ska därför tillämpas vid sidan av varandra och följaktligen är tingsrätten således inte förhindrad att pröva Erik af Klints interimistiska yrkande enligt 26 § ärendelagen.

Prövning av Erik af Klints interimistiska yrkande

Ledamöterna har gjort gällande att yrkandet har en bristfällig utformning då det inte säkerställer det som ärendet gäller. Flera faktorer talar i och för sig för att bestämmelsen i 26 § ärendelagen i första hand är utformad för åtgärder som i någon mån är snävare än den rättsföljd som sökanden önskar utverka slutligt i sak (såväl rubriksättningen som bestämmelsens utformning talar för detta, likväl att det främst är den typen av åtgärder som anges i 15 kap. 3 § andra stycket rättegångsbalken som kan komma i fråga, dvs. förbud att utöva viss verksamhet eller företa viss handling, i övrigt beakta sökandens anspråk eller förebygga intrång i sökandens rätt, se vidare prop. 1995/96:115 s. 167f. och Fitger m.fl., Lagen om domstolsärenden, version 3D, JUNO, kommentaren till 26 §). Tingsrätten anser sig dock inte formellt förhindrad att pröva, eller besluta i enlighet med, ett yrkande som i huvudsak överensstämmer med det yrkande som slutligt görs gällande i ärendet, om rekvisiten i 26 § ärendelagen i övrigt är uppfyllda. Beslutet om en viss åtgärd kan tvärtom inte sällan innebära, förutom att verkställigheten av det slutliga beslutet säkerställs, att den part som begär åtgärden genast kommer i besittning av den rätt som därigenom också ska säkerställas (se Fitger m.fl., Lagen om domstolsärenden, version 3D, JUNO, kommentaren till 26 §).

Inför domstolens meddelande av ett interimistiskt beslut måste ett flertal faktorer beaktas, igenom vilka parternas intressen ska vägas mot varandra. Domstolen bör ta hänsyn till hur ingripande beslutet är för den som drabbas, hur viktigt beslutet är för den som begär det (om den begärande länge funnit sig i det rådande förhållandet kan det vara ett tecken på att behovet av ett interimistiskt beslut är relativt lågt),

svårigheterna att återställa den situation som förelåg före beslutets meddelande (om det slutliga ärendet skulle ge anledning därtill) och, den kanske viktigaste faktorn, hur bevisläget är. Ju mer sannolikt det är att den slutliga prövningen faller ut i linje med det interimistiska beslut som meddelas, desto större skäl att meddela ett interimistiskt beslut. Utan starka skäl bör domstolen emellertid avhålla sig från att provisoriskt anordna rättsförhållandet mellan parterna innan saken prövats slutligt. (Se Fitger m.fl., Lagen om domstolsärenden, version 3D, JUNO, kommentaren till 26 § och däri gjorda hänvisningar till bl.a. Processlagsberedningens uttalanden i samband med tillkomsten av 15 kap. 3 § rättegångsbalken).

Tingsrätten kan konstatera att parterna är djupt oense om vilka åtgärder som styrelsen, utan att missköta sitt uppdrag, kan vidta. Ytterst rör det tolkningen och tillämpningen av Stiftelsens stadgar. Ett stort antal handlingar och flertalet redogörelser om händelseförlopp som skett både lång tid tillbaka och i närtid har, redan, presenterats av parterna till stöd för deras respektive ståndpunkter. Tingsrätten kan inte, med mindre än att också göra en samvetsgrann prövning av ovan omständigheter och material, ta ställning till den rättsliga innebörden av de påståenden som Erik af Klint har anfört till stöd för sitt interimistiska yrkande. Redan det faktum att en så omfattande prövning skulle föregripa ärendets slutliga avgörande, dock på sämre beslutsunderlag, talar emot att meddela ett interimistiskt beslut. Avseende de särskilda omständigheter som Erik af Klint åberopat till stöd för att det brådskar med ett entledigande kan tingsrätten vidare konstatera att Ledamöterna huvudsakligen, trots parternas olika ingångsvärden i fråga om styrelsens mandat, tillbakavisat de scenarion som Erik af Klint har gjort gällande såsom sannolika för det fall Ledamöterna kvarblir under ärendets handläggning. Parterna verkar vara överens om att Stiftelsens verk inte ska säljas utan begränsningar till Galleristen, samt att det under inga omständigheter är aktuellt att försälja en viss utpekad del av verket. Inte heller har något undertecknat avtal med sådant innehåll förebringats. Vad gäller målningarna av Anna Cassel är frågan i nuläget inte så självklar att det kan motivera ett bifall till det interimistiska yrkandet heller på den grunden (givet att tingsrätten då också skulle finna att påstått förfarande med målningarna skulle innebära misskötsamhet av sådan karaktär att ett entledigande kan

aktualiseras). Såvitt avser vad Erik af Klint i övrigt anfört, däribland förekomsten av felaktiga beslut och/eller beslut som fattats av jäviga ledamöter samt risken att sådana beslut fattas även framgent, kan tingsrätten konstatera att rådande förhållanden förelegat under en längre tid och att det inte har framkommit annat än att frågan om entledigande av Ledamöterna kan avvakta slutlig prövning av ärendet. Sammantaget av det anförda anser tingsrätten därmed att det inte är av synnerlig vikt att interimistiskt entlediga Ledamöterna från sina respektive uppdrag. Yrkandet därom ska därför avslås.

Tingsrätten erinrar om att handläggningen fortsätter.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-21)
Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha kommit in till tingsrätten senast tre veckor efter att den part som vill överklaga beslutet fått del av det. Prövningstillstånd krävs.

Emma Johansson Protokollet uppvisat/

SVERIGES DOMSTOLAR

Hur man överklagar

TR-21

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor. Tiden räknas från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet.

Vilken dag går tiden ut?
Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen är en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

   Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet. Mer information finns på www.domstol.se.

Anvisningar för överklagande **TR-21 – Beslut (under rtg) att delge - pt** • Producerat av Domstolsverket, Avd. för domstolsutveckling • 2018-11